

THE EUROPEAN DISCOVERY OF CHINA POMPEU FABRA UNIVERSITY BARCELONA

LA XINA DE MARCO POLO
ENVIATS DEL PAPA AL KHAN: GIOVANNI CARPINI

Les primeres notícies del remolí mongol van arribar a l'Europa occidental l'any 1220, quan Genguis va iniciar el seu atac a l'Àsia Central. Alguna informació sobre un rei cristià asiàtic anomenat Preste Joan s'havia estès per Europa des de mitjans del segle XII, impulsada per una carta de l'any 1164 enviada suposadament per aquest personatge, amb una descripció detallada de la seva terra de fantasia, plena de màgia i riquesa. El Papa i la major part de reis europeus van donar-li credibilitat perquè en aquells moments estaven implicats en les Croades, i la idea d'un poder cristià emergent a la rereguarda musulmana era una font d'esperança.

Aleshores, durant la Cinquena Croada, els primers rumors de l'avançada mongola arribaren als croats. I com que aquests mongols lluitaven contra l'islam, els croats donaven per fet que es tractava de cristians, encara que nestorians, ja que eren nombrosos a les rutes de les caravanes.

Però les esperances dels croats van durar poc. L'any 1241, Ogodei, el successor de Genguis, va envair Polònia i Hongria i van començar a estendre's declaracions de primera mà sobre l'aparell militar mongol, portant notícies de massacres sistemàtiques, sense distinció de sexe o edat. Per als europeus, la commoció va ser aclaparadora, i van adonar-se tant del perill com de la imperiosa necessitat de recaptar més informació sobre aquests ferotges invasors.

Els aterrits europeus anomenaven els mongols pel nom d'una de les seves tribus, els tàtars, que el van canviar pel de tàrtars, la gent que venia del Tàrtar, el pitjor dels inferns. El cronista anglès Matthew Paris descriu al segle XIII els mongols i els qualifica com una detestable nació de Satanàs que brotava com el dimoni del Tàrtar.

L'any 1245 el Papa va enviar un emissari amb cartes per al nou Khan, Guyuk, exhortant-lo a convertir-se al cristianisme. L'ambaixador va ser Giovanni de Plano Carpini, un franciscà de 65 anys, obès i de salut fràgil. Tenia la missió d'informar de tot allò de què s'assabentés sobre els mongols. El seu relat, en què barreja les seves experiències del viatge amb l'informe d'allò que va presenciar, és la primera descripció europea d'Àsia i és un text bàsic per a la literatura de viatges a l'Europa medieval. Carpini va enviar els primers informes sobre la vida quotidiana

dels mongols, i explica que menjaven amb les seves pròpies mans qualsevol cosa que es pogués menjar i sempre anaven bruts, amb el greix de la carn. Carpini va fer un informe detallat **de l'organització militar decimal dels mongols**, de les seves habilitats avançades a la guerra, **de la seva lleva sistemàtica d'artesans per al seu servei i del remarcable poder que l'emperador** tenia sobre tothom. Va comentar que posaven gran atenció en **l'endevinació, auguris,** pronòstics, embruixaments i encantaments. També va **informar que la majoria d'homes de** Rússia havien sigut assassinats o segrestats com a captius pels tàrtars, i afirmava haver vist **"els ossos d'homes morts llençats pel terra com a fem"**. Carpini també va **informar sobre un país** on els homes tenien forma de gos: a la mentalitat medieval, tot tipus de monstres habitaven als límits del món conegut.

Va arribar a temps per a la festa de coronació de Guyuk, a prop de Karakorum, i va deixar-ne una imatge ben vívida. Descriu el llarg pavelló de vellut blanc, tan gran que hi podien cabre **més de dos mil homes, i escriu sobre els quatre mil delegats que hi havia, l'excessiva despesa en brocat d'or i els cinc-cents carros de regals, plens d'or i plata i robes de seda.** Va parlar sobre els khitans, és a dir, els xinesos, que eren un poble amb la seva pròpia llengua i **escriptura especial. Eren, com va dir, els millors artesans del món i provenien d'una terra rica en** tot allò que era útil per a la vida humana.

També deixa una imatge ben clara sobre el món cosmopolita que rodejava el nou Khan. Va trobar nestorians durant els seus viatges i els va veure ocupant importants posicions a la cort del Khan. També va deixar una panoràmica minuciosa dels mercaders estrangers amb què va contactar –gent de Polònia, Àustria, Constantinoble, Venècia, Gènova, Pisa, Acre i molts altres amb noms francesos i italians–. El seu informe va provocar un interès immediat i va tenir àmplia difusió; però la seva missió diplomàtica va ser un fracàs absolut. Les cartes papals van enfuriar Guyuk, que per la seva part va respondre amb una carta amenaçant el Papa, urgint-lo a **sotmetre's als mongols juntament amb tots els prínceps cristians.**